

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumerează și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiu, 31 Octomvrie st. v.

Pe la anii 1860 și cei următori, Maghiarii începuseră a alunga portul oamenilor civilizați din Occident. Ostentativ se îmbrăcau în haine strâmte, șinorate. Purtau în cap niște ciupercuțe de pelerini, numite în limba lor *kanász-kalap*, ceea-ce este egal cu „pălărie de bicher“. În pelerii purtau câte o peană lungă de vultur. În lipsa vulturilor purtau câte una de curcan sau de alte paseri cu pene mai lungi. În picioare încălțau cisme cu tureci (carâmbi) înalți până la genunchi, cu pinteni la călcăie, pinteni în multe cazuri, foarte masivi. Ca idealul Maghiarului însă se fie complet, deasupra hainelor strâmte mai venia un șir toțesc sau slovăcesc, în mână un baltag sau un băston înalt cam de $\frac{3}{4}$ de stângin și o pipă cu țeve de trei până în patru degete de lungă, tichisită cu un ciucur în colorile unguresci, astăzi ale statului unguresc.

Atât de tare se încinsese boala costumelor descrise, încât era vai de călătorul străin, care nesciind de boala costumelor maghiare s'ar fi rătăcit cu vre-un cilindru în cap prin Budapesta, Oradea, Arad, Cluj, și alte centre de ale noii civilizațiuni maghiare. Era de ajuns ca cineva să se arete în centrele aceste în costum european modern, fără de cilindru, pentru-ca să-și audă epitetul: „peciovici“. Numai acela era patriot leit, care era în costum, chiar și nesciind nici silabă maghiară.

Costumul descris se putea vedea și afară de Ungaria prin cetăți ca Halle, Lipsca și Berlin. Junii maghiari, care cercetau universitățile germane îl purtau cu multă mândrie, admirați fiind de băieții de strade, care se adunau vlog și alergau după dînșii.

Cinci șese ani a ținut acest furor maghiaricus cu costumele și apoi a dispărut.

În urma lui a venit limba maghiară, ca limbă a statului. Ministrul ca să nu peardă din popularitate, au făcut us abusiv, chiar și cu ignorarea legilor positive, aduse de ei în era lor constituțională. Încă de loc n'a slăbit furorul pentru limbă; din contră el tot crește. Sporul lui însă nu s'a putut observa. Îndată-ce pășese omul și ese din umbra dirigătorilor de stat, sau din a intereselor de a face niscai geșefturi cu statul sau cu „patrioții“, s'a terminat și cu interesul de limba maghiară.

Marca „patriotismului“ era, cu toate aceste, dela dispărerea costumelor maghiare încoaci, limba maghiară.

Dar' vedură conducătorii compatrioților nostri maghiari, că precum n'au contribuit costumele, tot așa de puțin are să contribuie obtruderea limbei lor, la sporirea elementului maghiar.

S'au pus așadar' și moșiile statului, care se arendau mai nainte, în contribuție.

Dacă cumva erau situate în ținuturi cu poporațiune mare nemaghiară, de ex. în Transilvania, cu poporațiune română, au exoperat, ca moșiile acele ale statului să se administreze în regie proprie. O tabără de funcționari aduși de prin fundul țerii Kecskeșmeților și alta de lucrători săcui au fost aduse și aședate în moșiile cu regie proprie. Nu caută guvernul ca statul să facă vre-un câștig material cu administrarea cea nouă a averilor sale. Numai perceptoratele din apropierea ăstorfel de moși, ar pute spune cât este de mare câștigul din puna statului și a contribuabililor afară.

Însă cum am șis nu câștigul în avere trebuie că-l are guvernul în vedere. Armata de funcționari maghiari și de lucrători săcui, care trăiesc din spatele moșiilor statului, scump și efin, după-cum vrei s'o iei, are să câștige suflete pentru „globul“ maghiar.

Să veți însă lucru ciudat. Săcuii, meniți a maghiarisa poporul, în mijlocul cărui au fost aședăți, învață ei limba dela acela. „Domnii“? Ei nu se pot dejosii ca, bună oară în Transilvania, să vorbească cu Românii, cari în prostia lor nu știu decât la rîndul lor să compătimizească și ei pe cei ce nu știu să-i vorbească limba.

Administrațiunea averilor statului în regie proprie, stîrpesce păduri, stoarce pământul de blagă și înainte de toate sleiesce și puterile financiare ale statului. Ea însă nu este în stare să deie profitul în neofii maghiari, decât provisor pe aceea, care vor să capete și ei vre-un os de ros din exploatațiunea în regie proprie.

Era așadar' o consecuență logică, ca după-ce au vădut, că nici mijlocul acesta nu e suficient pentru scopul maghiarisării, să caute altul.

Și fără multă căutare s'a și aflat. Bieții Ciangăi din Bucovina.

Acesta fură, fără mulți scrupuli, mișcați din odihna și din tigna lor și aduși cu lăutari în țeara „strămoșilor“, pentru-ca să moară de foame și de friguri într'însa.

Dintre cei ce n'au murit încă, câți au avut cu ce, au fugit înapoi, ca să scape de moarte, ear' câți n'au putut fugi poate că o așteaptă, ca să-i mântue de bunătățile „pământului făgăduinței“ unguresci.

Destul că Ciangăii și-au stricat loru'și foarte mult, ear' maghiarismului, pentru care au fost aduși din vetrele lor, nu i-au putut folosi nimica.

Trebuia inventat dar' altceva, ce să fie mai pre sus de costume, de introducerea limbii la oficiile publice de tot felul și în cele din urmă în tot felul de scoale și mai pre sus și de Ciangăi. Și eată că se arată pe cerul șovinismului maghiar steaua „cultur-egylet“-urilor!

Centrale și filiale „cultur-egylet“-urile se sporesc pe fie-care și în locuri,

unde nu 'ți-ai adus aminte. Și Sibiuul are norocire de o filială.

Întrebarea ar fi, „cultur-egylet“-urile fi-vor mai cu noroc ca celelalte încercări?

La toată întâmplarea, pe ici pe colea, vor mai zăpăci pe unii alții, dar' maghiarismul n'are să câștige mai mult dintr'însele decât a câștigat din cismele cu pinteni.

Elementele din care vedem că se constituie „cultur-egylet“-urile, ne dau garanța, că așa are să fie. Acele elemente se vede că consideră și „cultur-egylet“-urile drept un fel de modă. Precum au lăpădat „kanász-kalap“-ul, așa cred acele că au să pună și „cultur-egylet“-urile la o parte.

Dar' pentru aceste acuși se impune poporațiunii nemaghiare a țerii o contribuțiune nouă. Dacă am fost privitori pasivi când moșiile statului s'au dat „patrioților“ spre exploatare, vom tăce, vedând că ni se impune contribuțiune, pentru-ca să ne putem mai îngrabă lăpăda de noi înșine?

Revista politică.

Sibiu, 31 Octomvrie st. v.

Ministrul ungar de culte și instrucțiune, dl Augustin Trefort, pe care agențele oficiale l-au împedecat să facă alegătorilor sei din Pojon vizita proiectată, adresase acestora o epistolă deschisă, în care se exprimă asupra direcțiunii spiritului public din Ungaria într'un mod foarte nefavorabil. La sfîrșitul epistolei dl ministru face amintire și de presemnele „disoluțiunii statului ungar“. „Prelungă tot frumosul succes al expozițiunii, pe care eu știu să-l apreztez în cea mai mare măsură, declar, că nouă ne lipsesc spiritul necesar pentru acel factor, care promovează crescământul material și spiritual al popoarelor, adică: știința și industria“. Astfel se plînge dl Trefort alegătorilor sei și apoi accentuând, că publicul ungar trebuie îndemnat să iubească fabricatele industriale din țeară, își terminează epistola în următorul mod: „Acest moment — adică spriginirea fabricatelor din țeară — va alunga pe toți întreprinzătorii străini și va asigura cumpărători fabricatelor unguresci. La noi există astfel de oameni curioși, cărora nu le place nimic, ce se fabrichează în Ungaria; e trist — însă e faptă, că țeara e săracă, că noi n'avem destulă inteligență, că poporațiunea noastră nu se înmulțesc și a decăduț trupesce. Timpul însă și oamenii vor vindeca toate aceste. Nu se pot toate improvisiona, ordona și decreta. Cu încrederea, care se pune în desvoltarea lucrurilor omenesci, starea lucrurilor s'ar mai pute suporta, dacă n'am afla alte calamități, dacă n'ar exista presemnele disoluțiunii statului ungar. De altmintrelea întâmplă-se ce se va întâmpla în lumea asta, noi trebuie să privim cu vitejie în fața evenimentelor. Nu trebuie să perdem curagiul, și isbânda e a noastră.“

„Reichsanzeiger“-ul a avut poate cuvinte a nu reproduce în tot cuprinsul seu vorbirea deputatului Dr. Rieger, ținută în ședința comisunii budgetare a delegațiunii austriace din 7 a l. c. Un martor auricular trimise însă diarului „N. Fr.

Presse“ un extras autentic din acea vorbire, care a făcut atât sânge rău în cercurile maghiare.

„E curios, — șise dl Rieger — cum se deosebesce politica externă de dincoaci de Laita de ceea de dincolo de Laita. Acolo guvernul trebuie să deie seamă unei direcțiuni hotărîtoare și conșcie de sine, ministrul-president are o influență determinătoare asupra politicii externe și și validează vederile și în delegațiune. Altom la noi, unde în delegațiune și în parlament tac cu toții, numai ca să nu se deie expresiune unor disensiuni din politica externă.“

„Ministrul de externe are o pozițiune foarte grea, dacă ar fi cu considerare la dorințele popoarelor din Austro-Ungaria. . . . Eu sînt de acord cu rapoartele amicale cu Germania, ca cu o garanță a păcii, cu toate că aceea în afacerile expulsărilor și în cele economice nu prea procede în contra noastră cu multă considerare. Tot atât de important e însă pentru noi și un raport amical cu Rusia, care nu-i vine la socoteală dl-ului delegat Heilsber, care desigur ar preferi un raport neamical. În ceea-ce privește încercăturile orientale, eu cred, că Austria n'ar trebui să spriginească numai pe Sêrbia, ci și pe poporul bulgar în aspirațiunile sale de uniune. Interesele noastre nu sînt cătuși de puțin atinse prin uniunea bulgară, și în Bulgaria zace simburile unei întinse și vițuitoare existențe de stat slav. E îmbucurător, că guvernul declară a sprigini elementul ortodox din Peninsula-Balcanică. N'ar trebui să se țină strict de textul tractatului de Berlin, care e un fleac cu totul greșit și care e merit numai spre umilirea Rusiei. În Peninsula-Balcanică nu există ecilibru, și eu prea bine cunosc rapoartele etnografice de acolo. Sêrbii se provoacă la anumite promisiuni și garanții ale guvernului austriac, și ar fi de lipsă, ca ministrul să răspundă acelor faime prin declararea categorică, că Sêrbiei nu i-s'a făcut promisiuni și că Sêrbia lucră cu totul numai pe răspunderea sa proprie.“

O corespondență, pe care o primesc din Viena „Narodni Listy“ își exprimă fără genare mulțumirea față cu discursul dl-ului Rieger și șice, că în sfîrșit și-au adus odată oamenii aminte, că Cehii au și alte interese afară de cele scolare. „Rieger a avut toată dreptatea, — șice corespondentul — dacă a desavuât politica dl-ului Kálnoky, în urma căreia spriginesce pe Sêrbia, când se pregătesce pentru un războiu ucidător de frați. Atunci, când ordinea din Peninsula-Balcanică a dorit-o să fie basată pe principiul de naționalitate și când a vorbit în termini aspri în contra Germaniei, Rieger a dat deplină expresiune sentimentului poporului ceh. N'ar cuprinde pe nimeni mirarea, dacă Rieger va rumpe odată toate lanțurile și atât cu privire la politica internă, cât și la cea externă, se va folosi în sfîrșit de vechiul îmblăciu ceh și slav. Mă tem, că astfel se va și întâmpla. Chiar și frica, de care sînt cuprinși diplomații, decâte ori vorbește Rieger, dovedesce, că ei știu, că nu numai Rieger, ci toți Cehii sinceri sînt amărîți până în suflet și că în tot momentul poate să plesnească ceva.“

Cestiunea Carolinelor e resolvată cu desêvrșire. Marșia trecută a urmat din partea Spaniei răspunsul la comunicările și propunerile confidentiale ale Vaticanului. Nota germană sosise Joi seara și se predase Vineri. Amândouă notele acceptează propunerile Papei și Germania recunoaște cu mulțumită ostenelele Papei, ceea-ce a făcut impresie foarte bună în Vatican.

Evenimentele din Peninsula-Balcanică.

Sciri mai noue:

Varna, 10 Noemvrie n. În cercurile diplomatice se crede că conferința va rezolva ces-tiunea Rumeliei în principiu, dar' că se va feri să indice un mod de executare al hotărârilor ei.

Principele Alexandru s'a adresat de mai multe ori la Poartă rugându-se să intre în tratări directe cu dînsul, până acum nu 'i-s'a dat nici un răspuns pozitiv. Principele a scris și o scrisoare particulară Sultanului rugându-l să nu întreprindă nici o acțiune militară în contra Bulgariei; totul, spunea principele în această scrisoare, se poate aranja în mod pacific prin negocieri directe, aceste negocieri nu ar pute să nu izbutească, Bulgaria fiind dispusă să primească cu cea mai mare bunăvoință propunerile Turciei.

Filipopol, 10 Noemvrie n. S'au făcut încălcări din partea Sârbilor la Rakila și în districtul Küstendil; se semnalează încălcări și în alte localități.

Opiniunea publică este foarte surescitată.

Oficiosul „Post“ din Berlin, care precum e cunoscut, stă în legătură cu diplomația prusiană, numește starea de ași de pe Peninsula o „adevărată comedie“. „Post“ scrie:

Deoarece nime, nici chiar Poarta batjocorită și depesată în Rumelia-de-Ost, nu voiesce să le dea Bulgarilor preste degete, erau gata a-i încuviința pretenția. Acum vin câțiva pitici și declară, că dacă 'i-se va face Bulgariei o astfel de parte, ei încă voiesc să îmbuce ceva, ori se vor face netrebnci — și earăși fiindcă nu e nime, care se le poată da piticilor preste degete, se întorc earăși la Bulgari, pentru a le predica acestora ascultare și prudentă. Vine însă acum cineva, care le ține Bulgarii: Invidia vecinilor obraznici nu ofere motiv, ca să dați din mână ceea-ce ați luat și ceea-ce vouă vi e mai de lipsă decât ceea-ce cere invidia altora.

S'ar pute lăsa popoarele balcanice să se încaiere după pofta inimii, dacă nu ar fi Rusia. Decât că probabil, că sau când începe încăierarea, sigur însă când ea va lua o direcțiune neconvenabilă planurilor rusești, Rusia va intra în țerele balcanice. Atunci va fi apoi vorba, cum se fie scoasă afară de acolo, — cată războiul între puterile europene.

Aceasta e eventualitatea, pe care se încearcă ca cel puțin să o amâne; pentru aceasta s'a convocat conferința. Astăzi însă nu mai crede nime că conferința va fi în stare a mai restabili pe câțiva ani pacea pe Peninsula-Balcanică. Deoarece însă un război pe Peninsula-Balcanică aduce după sine aproape ca neevitabil un război european, de aceea poate că unii prietini ai păcii își aruncă toată mânia asupra piticilor invidioși, cari împedecă mulcomirea Europei prin mulțumirea dorințelor bulgăresci.

Foița „Tribunei.“

Pe pământul Turcului.

(Urmare și fine.)

Și glumiau, glumiau păstorii, repetând rîsuri nebune.

O privesc cu de-amănuntul și 'n urmă la cale vin: Bre! Dar' asta-i Veronica, nevasta lui Constantin! Toți se miră, ce se fie, deci o deșteptară 'n fine. Ea se 'naltă somnoroasă: „Doamne, Doamne, ce-i cu mine?”

Unde-i badea, cel de-aseară? Dar' voi ce lucrați aici?

Pentru-ce-ați fugit de-acasă? Se miră bieții voinici

Și o 'ntreabă plini de grije: Cine a fugit de-acasă? Ce bade? Nevasta 'ncepe ca să sberce mâniașă: „Badea, care astă-noapte și ieri noapte a dormit în podea la noi? Și care cu min' de-acasă-a fugit?” Păcurarii țic: „Ești beată, ori te-a bătut Dumnezeu!”

Unde-ai fugit tu ast-noapte, căci tu ești în satul teu!

Nu cunosti tu doară bine, nu cunosti câmpia asta, Că-i din jos de sat? Se miră, ba se 'nspăimintă nevasta,

Lung privesce 'n giur de sine: cine sci ce-a cugetat,

Căci pune desăgii 'n spate și pornescă cătră sat. Bată-l stelele și luna și blăstemul meu să-l bată! N'abă 'n lume bucurie nici de mamă, nici de tată!

„Le Temps“ scrie:

Declarațiunile centelui Kálnoky făcute cătră delegațiunea ungară nu au fost primite favorabil decătră Rusia. Organele de căpetenie reprobează Austro-Ungariei, că creează dificultăți reușitei conferinței din cauză că dînsa nu exercitează o presiune îndestul de mare asupra regelui Milan, fără să țină socoteală de starea reală a lucrurilor din Sârbia, care justifică acțiunea regelui Milan. Negreșit, ca cu greu se poate crede că principiul echilibrului se poată exercita o atîta de mare putere asupra spiritului unei națiuni tinere ce nu a stat la îndoială de a se angagia într'o luptă fraticidă și contra unui popor vecin și consăngean. Prelungă pretextele ce încungiură rațiunile de stat, sînt aspirațiunile și urele, care umplu sufletul poporului și constituie la un moment dat o putere neînvinșă.

Poporul sârbesc întotdeauna 'și-a țintit privilegiile asupra sandjacurilor Sofia și Vidin, unde se află o poporațiune de origine sârbă. Ceea-ce face pe Sârbia de a ridica pretențiuni tocmai acum asupra acestui teritor, e că socot momentul oportun din cauză că și Bulgarii usează deasemenea pretenții în Rumelia-orientală așa că o amputație de pe frontiera nord-vestică va fi compensată cu o întindere teritorială mult mai mare dinspre Sud.

La întrebarea ce li se face Sârbilor pentru-ce caută a se arunca asupra Bulgarilor și nu asupra Turcilor, de jugul cărora se scape pe frații lor din Sârbia-veche și din Albania, ei răspund, că sub apăsarea otomană consăngeniilor lor nu-și pierd naționalitatea și că prin urmare mai pot aștepta o ocaziune favorabilă, pe când sub regimul constituțional al Bulgariei, Sârbii de acolo lesne își pot pierde naționalitatea.

Aceasta este rațiunea atitudinii din Sârbia și regele Milan nu se poate opune curentului fără a nu-și pune în joc tronul ba chiar și vieța, ear' Austria, care cunoaște foarte bine situațiunea din Sârbia, nu poate să pună pe clientul șeu în alternativa între tron și sfaturile sale de protectoare.

În asemenea stare de lucruri, regele nu poate decât să urmeze cu înarmările.

Sârbia de altmintrezi are tot concursul dela Austro-Ungaria, ea îi procură armele și efectele necesare, pe care le distribuie soldaților. Acest fapt dovedesce mai mult decât toate perifrasede diplomatice ale comitelui Kálnoky asupra adevăratei stări de relațiuni dintre Viena și Belgrad.

O telegramă dela 6 Noemvrie dată de „Oficiul Reuter“ din Filipopol ține, că unul din dragomanii consulatului rus din Filipopol ar cutriera comunele din Bulgaria sub pretext de a aduna bani pentru facerea unui steag, dar' în realitate cu intențiunea de a îndemna pe locuitori la o răscoală în contra principelui Alexandru. Agentul rus povățuește pe locuitori ca să se adreseze Țarului pentru a le trimite un principe de legea lor.

Și atașatul militar rus s'ar fi încercat să facă agitațiuni printre armată în contra ofițerilor bulgari.

Aceste sciri, țice „Neue freie Presse“, deși pentru un moment înfățișează destul de limpede situațiunea Bulgariei, totuși trebuie primite cu multă rezervă.

„Monitorul oficial“ al imperului rus confirmă într'un raport adresat din Sofia că principele Alexandru a numit pe ofițerii ruși revocați, nisece desertori din armată. Principele a declarat înaintea frontului că ținea în care a putut vedea o armată națională comandată de ofițeri bulgari este cea mai fericită țic în vieța sa. Tot atunci a mai țis că Rușii sînt nisece trădători, căci în oara pericolului 'și-au părăsit posturile.

„Corespondența politică“ află din Filipopol din sorginte bulgară că la 7 Noemvrie a avut loc o convorbire între nisece distinse persoane ruse, între cari se găsia și dl Iegelstrom, care în acest moment e însărcinat cu conducerea consulatului general rus. Rușii își puneau toate silințele ca prin promisiuni să-i atragă în partea lor pe Rumelioti. Acestia însă s'au pronunțat categoric pentru principele Alexandru și au renunțat de a mai negocia în această privință. Principele primesce din toate părțile adrese de felicitări, în cari este rugat ca să apere unirea cu armele în mâni.

Din Constantinopol 'i-se telegrafiază țiarului „Neue freie Presse“ că în privința restabilirii statului *quo ante* și în privința persoanei prințului Alexandru există între puteri diferite păreri.

„Journal des Débats“ blamează politica marchisului Salisbury pentru cuvintele că ar voi să ațite un rebel în Orient. Propunerea Rusiei, pentru restabilirea statului *quo ante*, ar fi cel mai bun mijloc pentru înlăturarea complicațiunilor.

Textul ordinului de țic pe armată dat la 2 Noemvrie de împăratul Rusiei în privința prințului Alexandru sună astfel:

„Alteța Sa principele Alexandru al Bulgariei de ași înainte este exclus din cadrele armatei ruse. Batalionul al 13-lea de vînători al Alteței Sale principelui Bulgariei de aici înainte va purta numele pur și simplu: Batalionul 13 de vînători.“

Împregiurarea că nu s'a întrebuințat expresiunea mai blîndă; de „șters din cadrele armatei“ sau de „concediat“ ci termenul cel mai aspru de „exclus“, dovedesce, după părerea corespondentului din Petersburg al țiarului „Times“, că împăratul a voit de a da cea mai categorică expresiune mahnirii sale.

Excluderea prințului din armata rusă lasă a se vedea că Rusia va insista pentru detronarea lui. Între cele două puteri de nord domnesce în privința tuturor cesiunilor o deplină armonie,

dar' există o mare desbinare între ele și Englitera.

Unii dintre reprezentanții puterilor sînt de părere că pentru înlăturarea greutăților ar fi mai bine ca Sultanul să-l cheme la Constantinopol și să se înțeleagă cu principele Alexandru direct.

Discursurile Bulgarilor, ținute la Marele meeting din Atena, au agitat foarte mult spiritele cător-va tineri eleni. Acestia au cerut guvernului să gonească din Atena toți locuitorii bulgari. Două cafenele bulgare au fost năpădite de mulțimea care a sfărîmat câteva scaune, lămpi și a rupt portretul principelui Alexandru. Bulgarii au cerut protecție ambasadorului Turciei, dar' acesta le-a refusat.

Călugării renumitei mănăstiri Rila gătesc haine de eamnă și alte obiecte trebuincioase pentru armata bulgară. Se vorbesce că ei vor pune la dispozițiunea guvernului o parte din averea colosală de care dispune această mănăstire.

Dl Stambolof, președintele camerei, a plecat la Filipopol.

Corespondența particulară a „Tribunei“.

Bistrița, 10 Noemvrie 1885.

În comitatul nostru Bistrița-Năsăud torturile și batjocorirea poporului român, sînt lucruri de toate țilele. Nu e țic lăsată de Dumnezeu în care să nu vedem Români excortai de gendarmi din toate părțile când la judecătoria cercuală, când la tribunal. Cei mai mulți sînt Bărgăoani care în toată ținea sînt aduși în număr de câte 20—30 pentru prevaricații de păduri. Fiindcă citațiunile sînt în limba maghiară, cei mai mulți nu le pricep, ba mulți din neglijența primarilor nici nu le primesc. Neînțășindu-se tocmai la timpul numit, a doua citațiune nu li se mai trimite, ci bietul țeran se trezesce cu gendarmii în spate, cari îl duc dealungul satelor sub pucii, ca pe cel mai mare făcător de rele.

Pe 30 Octomvrie a fost citat Ilarion Bozga al lui Georgița, țeran din B.-Prund. Din nebăgarea de seamă a primarului, citatul n'a primit citațiunea și prin urmare nu s'a înțășit la prețură. A doua țic gendarmii au fost în comună după dînsul și în loc să-l excorteze pe Ilarion Bozga al lui Georgița, au excortat pe învătătorul dela scoalele din Prund care se chiamă Ilarion Bozga, dar' nu al lui Georgița. Ori-ce deslușire a fost neascultată și învătătorul a trebuit să urmeze gendarmilor.

Abia după-ce 'și-a luat dl Bozga avocat, numai atunci a putut scăpa. Poftim oameni buni exactitate.

Organele ministerului Szapáry încă lucră din toate puterile și nu este țic de țerg, în care să nu vedem care încărcate cu vestminte țerănesci, care se vînd cu doba pe nisece prețuri de ris, din care nici speșele execuțiunii nu se pot acoperi.

Vai, ucigă-l sfînta cruce, că rău m'a batjocorit: M'a purtat pe câte coaste și la capăt a fugit! Am bătut, oh, numai calea mînzului! Sperlă și pară!

M'a făcut de ris la lume, de batjocură la țeară!... Satu 'ntreg până de seară de pășita mea va sci. Ce mișel? vrînd ca să-și bată joc de mine, m'amăg!

Să fugim în altă țeară, unde nu-i rău, numai bine: Unde câinii mă lătrară și păstorii-au ris de mine! Ba 'mi-a pus desăgii 'n spate, plini de haine, ba 'mi-a dat

Și morișca, mincinosul, și pe dealuri m'a purtat, Moartă sînt de obosită! Bată-l stelele și luna Și-l ajungă tot blăstemul veci de veci și 'n tot-deauna!

Ba fugi și cu merinde și cu traistă! Mama mea! — Și mergînd tot înspre casă în ăst chip se jăluia.

Era timpul, când se ducă de mîncare la bărbat. Ia coșarca, pune 'ntr'însa tot ce biata-a mai aflat Prin casă și plecă. „Doamne, cum se dau față cu dînsul? —

Dar' de cumva scie toate?!“ 'Și-o 'neca jalea și plînsul.

Constantin, cât ce-o zăresce, prinde-a ride 'n voiă bună:

„Odihnit-ai astă-noapte? Somnul bun puteri adună! 'Mi-ai adus de prînd, nevastă? Doar' r'or fi chiar plăcinte?”

De-o mîncare-asa de bună nici nu 'mi-a trecut prin minte.

Pentru-ce vii cu coșarca? Ori n'ai trăistă, iubita mea?”

Constantin rîde; nevasta ca părilete tăcea.

„Tot betegă ești, drăguță? ori de ce ești așa mută Cao peatră de morișcă? Te sciam eu mai limbută! Haide de, glumele-'s glume: gluma place ori-și-cui, Dar' tu taci, par'că ești, Doamne, din Pământul Turcului!“

Vede Veronica bine, că bărbatul scie toate, Dar' de unde scie? Biata nu scia, că-acel străin De ast' noapte, fû chiar însuși bărbatul ei Constantin!

Tremura dar' Veronica, și 'negria și 'ngălbînăia. Dară Constantin, cu minte, el singur se sfătua: „De-i voi spune că io însumi am făcut-o de minune,

S'a 'ndrăci cu mult mai tare: deci mai bine nu-i voi spune!

Totuși o să-i cînt troparul pe glas douăzeci și trei, Ca să scie dînsa bine cumcă io-'s vlădica ei!“ Deci tușind o ia de mână și-i vorbesce cu mînie:

„Scii tu, cum țice diacul din ciaslov, la cununie?”

Țice așa: „femeia trebe să se teamă de bărbat Și de frica lui să umble toată noaptea pe sub pat“.

Dar' tu 'ți-ai uitat d'aceasta, nu 'ți-a stat în gînd diacul,

Căci de-o țic, de două numai, s'a vîrît în tine dracul!

Dar' aibi grije, căci pe dracul să-l alungi ușor se poate:

Domnul îl scotea cu „vorba“, eu cu „clescele“-l voi scote! —

Ai fugit în altă țeară? Goală casa 'mi-ai lăsat, Clevetindu-mă 'n tot chipul? Nu te-ai temut de păcat?

Bagă minte 'n cap nevastă, și nu te juca cu focul,

Că de-i face-a doua oară, o să-ți sune rău cojocul!...“

A tăcut Constantin. Dînsa încă stînd numai tăcea;

Nu sciu ce gîndia, sîrmana, destul numai, că gîndia,

Și scăpînd câteva lacrimi, a privit cu 'nduoșare Spre bărbat, privirea asta însămnă: să-mi dai iertare! —

Nu sciu, ce-a urmat d'aici; cum au mai trăit, n'am veste,

Însă sciu atîta cumcă — — — Am gîtat cu-a mea poveste.

Cluj, 1885. George Coșbuc.

Un episcop despre femeii.

Episcopul Pinto de Campos, unul dintre cei mai distinși membri ai episcopatului din Brasilia, care e foarte cunoscut și ca literat, a pu-

Nu de acestea ne mirăm, ci de răbdarea îndelungată a inteligenței române din comitatul nostru, și mai cu seamă de a aceluia de pe Someș. Nime nu-și ridică glasul în contra atâtor nedreptăți, ce ni se fac. Mai înainte cu vre-o doi ani Năsăudenii jucau o rolă însemnată. Nădejduiam, dar' ne-am înșelat, fiindcă și Năsăudenii, deși nu toți, dar' tocmai aceia, dela care am așteptat să lupte pentru drepturile noastre, sânt neglijenți, ba joacă chiar o rolă de mame-luci, după-cum le cântă dl Bánffy. Ni-e frică că avem să vedem acuși și sărutări de mână.

Din Bănat.

De lângă Timiș, în Noemvrie 1885.

Sciu, că în Ardeal mai ales cei ce cetiți gazete, încă ați cetit ca și noi cei de pe aici din paradisul tuturor categoriilor de executori, că în Bănatul-Timișan se succed iubileurile ca grindinile mai ați vară. N'am să vă spun, că cine iubilează, nici nu v'as descoperi ceva nou; îi știți și-i cunoașteți prea bine, că sânt domni, cari au puterea, venetele și comoditatea. Toți ceilalți avem, unii dreptul, alții datorința cănească de a admira și de a contribui din mâni și din picioare la îndatinatul alaiu patriotic. Se pricepe de sine, că într'atâția iubilanți nu s'a putut să nu iubileze și comitele suprem, sau în înțele ardelenești comitatens, prefectul d-lui Tisza din comitatul Timișului. La iubileul acestui prefectus însă chiar se potrivește dicala: „mult ciorobor pentr'un topor” — anticuar, pentru-că, precum știți, dl Ormos este nu numai membru etern și legislator vecinic, adecă până va trăi, al casei magnaților lui Tisza, ci și președinte al societății tuturor archeologilor din Bănat, ceea-ce după conceptele usitate prin țeara noastră este destul merit.

Cel mai nou și cel mai adevărat iubileu însă s'a s'rbat în Timișoara în a patra și din luna, în care sântem îngăduiți a mai răsufla. În acea și se împliniră 25 ani de când francezul Bonnaz, om de 75 ani astăzi, ocupă scaunul episcopesc al diecesei rom-cat. a Cnadiei, și-l ocupă singur cu mai multă demnitate și merit decât toți antemergătorii sei la olaltă socotiți. Episcopul iubilant, astăzi un om gârbovit de boala de nevoi, neputincios, însă precum arată faptele deplin sănătos și la stomac și la inimă, cândva a fost o figură atletică, un cavalier francez. Cununa meritelor sale însă nu este împletită din trândăvie, slăbănogie și intri-gă, ci o înfrumusețază și strălucete de numeroasele fundațiuni și instituțiuni filantropice și culturale. Chiar și „Cultur-egylet”-ul din Cluj a putut smulge dela el 200 fl. Înse suma bine elocată pentru scopuri salutare trece până acum peste două milioane floreni. Numai biserică d. e. a zidit în diecesa sa din spesele proprii nouă, scumpe și pompoase; cu totul s'au ridicat 39 de biserică sub păstorirea sa.

Deosebit pot să afirm, că nu sciu să fi fost el cândva dușman Românilor; ba, din contră, i-a chiar și ajutat întrucât a priceput și i s'a putut în vederea șovinismului pânditor și denunciator. În această privință Bonnaz, episcopul rom-cat., merită deplin respect în proporțiune cu vâldica s'rbesc, care are încă multe oi române în turma diecesei sale de aici, însă pare că îi e necaz că are așa mulți, prea mulți, aproape mai mulți credincioși Români decât Sârbi, în diecesa sa.

Nu-i mirare dară, dacă pre Bonnaz l'au salut și felicitat spontan și din îndemn pro-

blicat nu de mult un op, în care face următoarea caracteristică a femeii:

Cine e ființa nobilă, care după-ce i-a dat nou născutului seu vieță din sângele seu, îl nutrește, îl desmeardă, îi suride, îl învață a vorbi, a umbla și a se ruga?

E femeia ca mamă.

Cine e ființa suavă, deopotrivă răpitoare trupesce și sufletesce, a căreia perfecțiune ne vestesce atotputernicia Creatorului, cine e acel suflet curat care își jertfesce cele mai fragede inclinări naturale ale sale, fiindcă privește această jertfă ca trebuincioasă, pentru a ajunge la perfecțiune?

E femeia ca fecioară.

Cine e ființa aceea sublimă care e soață credincioasă a bărbatului în durere și în fericire, care îi dă acestuia sfat, îi însuflă porniri, îl încuragiază, îl înfrână și-l iubesc, care numai în el și prin el trăiesc o vieță plină de iubire și devotament?

E femeia ca soață.

Cine e acea ființă emoționatoare, care nu părăsesce patul moșneagului, care-i alină acestuia durerile, îi ușurează oarele de tortură, îi dă ochii ei ca să vadă, urechile sale ca să audă, îi

priu toate limbile, confesiunile și corporațiunile civile și militare. În numele poporului și al clerului român din aceste părți ale diecesei rom-gr-or. aradane, precum și în numele capului acestei diecece s'a prezentat o deputațiune mixtă număr-oasă. Sfințitul întru episcop (Weichbischof) Nemet, în numele morbosului și absentului episcop Bonnaz primi cu distincțiune deputațiunea română, condusă de protopresbiterul septuagenar, dl Meletiu Dreghicium. La discursul de felicitare, pronunțat în limba latină, Nemet asemenea răspunde tare îmbucurat în limba latină, asigurând deputațiunea, că această atențiune va face deosebită bucurie Excelenței Sale. Uitasem să însemn că episcopul Bonnaz este consilier intim al Măiestrății Sale. În deputațiunea română am vădut, și pre dnii adv. Paul Rotariu, redact. „Luminătorului”, P. Anca, paroch și ases. consis., A. Mercea paroch și inspector scolar, Bozgan capelan militar ces. reg. și mai mulți membri ai comitetului parochiei române gr-or. din suburbiul Fabric; eardă din Lugoj pre primarul comunei, dl adv. C. Radulescu.

Și în ziua de veselie iubilantului a dat 300 fl. celor mai lipsiți din Timișoara și 200 fl. a trimis celor arși din Oravița germană.

Un astfel de bărbat dară merită să fie episcop și să ocupe un scaun, care aduce la an cel puțin 500,000 fl. venit din pământ și regale.

Nu sciu cum s'o numesc, curiositate sau întemplant, că episcopul Bonnaz, care de ani suferă greu de boala sa, astfel încât pentru lumea mare fiscesce este de tot neputincios, până acuma nici prin minte nu i-a trecut să întemeieze vre-un spital sau să contribue mai însemnată sumă pentru un asemenea institut. Verosimil Excelența Sa nu crede încă, că la noi sânt foarte mulți morboși; ori apoi s'a convins, că cei atinși nu se mai pot vindeca.

Însemn încă, în fine, că morbosul episcop în ziua iubileului s'a refugiat în mănăstirea dela Maria-Radna, lângă Murăș în vecinătatea Lipovei, unde, precum scim, merg în fiecare an foarte mulți oameni din toată țeara la bulci, în speranța minunilor, ce se fabricau odinioară la acea mănăstire frumoasă din deal. Însă ce a fost a fost; ați numai pocința curată mai poate alina durerile.

Se pare a fi curios auzind de un Francez ați episcop în Ungaria; mai curios ne va păre, dacă vom sci, că aici la noi în Bănat a fost chiar popor și sânge francez în sumă considerabilă.

Însă despre aceste, precum și despre cele ce-mi propusesem în prima liniă a scrie cu acest privilegiu, permiteți-mi să continui în o a treia epistolă, de vom mai trăi.

Cronică.

În cestiunea secretului corespondenței. Precum am anunțat sânt acum câteva săptămâni, ministrul de justiție a ordonat, ca tribunalele cercurilor așezate pe pământul locuit de Români să iee măsuri pentru cercetarea corespondenței primite din România, pentru-ca nu cumva se ni se trimită „proclamațiuni” din România și pentru-ca — astfel poate — se să găsească un fricel macar din organizațiunea noastră secretă.

Diarele din Budapesta ne dau acum informațiunea, că 11 dintre tribunalele, cari au primit acest ordin, i-s'au și supus necondiționat, 12 însă au lut decisiuni, prin care întră în conflict cu ordinul ministrului. Îndeosebi tribunalul din Lugoj a refuzat de a exmite un judecător de instrucțiune. Procurorul a făcut apel, eardă gura ei atunci când a lui nu mai poate să vorbească?

E femeia ca fiică.

Cine e ființa eroică, care calcă pe câmpul de bătăii înecat în sânge? Un ânger al păcii, care îi culege pe muribunți și schingiuți, fără frică de șueratul glonțului și de bubuitul tunului; ființa pe care o întâlnești pretutindine, unde e vorba de a îngrijii bolnavii, de a da asil copiilor, pretutindine unde se cere alinarea durerilor și ștergerea lacrimilor?

E femeia ca soră de caritate.

Care e floarea odorantă, delicată, ângerească, cine e ființa vrednică de adorat, căreia credința îi dă putere supra-omenească, care întonează cântecul Domnului între cele mai înfrătoare torturi și care scie să moară pentru Dzeul ei pentru-ca se trăiască pentru vecie?

E femeia ca martiră.

Cine e unica ființă binecuvântată, care a fost învrednicită de Dumnezeu a fi din același material ca și el; ființa pe care Dumnezeu când a descins între oameni a ales-o ca să-i dee prin o antiesă tainică onoarea sublimă de a fi fecioară, mamă și soață Dzeirii?

E femeia ca coroana femeilor.

curtea de apel s'a unit cu decisiunea luată în prima instanță.

Am dori acum să scim, cum rămâne cu secretul corespondenței? Are el să fie pentru unii respectat, ear' pentru alții nu?!

Maghiarisare. Cetim în „Sieb-D-Tageblatt”: „Ellenzék” scrie: Un prietin al foii noastre ne raportează despre o faptă frumoasă din comitatul Somogy; ea poate servi ca exemplu de imitare pentru membrii preoții din ținuturile nemaghiare: Szalay numit preot la abația benedictină din Kapostó, comitatul Somogy, a aflat cu ocaziunea ocupării parochiei sale, înainte cu câțiva ani, în comuna aparținătoare parochiei sale, în Deutsch-Szomajom, o poporațiune svabă renitentă. Preotul Szalay și-a propus să-l maghiarizeze pe acest popor șvab, dealtcum brav. Acesta era un lucru greu; trebuia multă perseverență: prefacerea gradată a instrucțiunii din școală în instrucțiune maghiară, tractarea cu tact a părinților, jertfe materiale, lucrare constantă în interesul școlii, — lucruri cari merită recunoștință. Comuna Deutsch-Szomajom se va putea numi ați ori mână fără șfeală Magyar-Szomajom; generațiunea mai tinără e deja hotărât maghiară, numai bătrânii mai vorbesc nemșesce. Preoți ai patriei mele! Priviți aci un exemplu frumos, urmați-l! — Eată salvarea ideii de stat maghiar!

Pentru ce a venit principele de Wales la Budapesta? La această întrebare răspunde un corespondent din Viena în următoarele: Petrecerea ultimă a moștenitorului de tron al Angliei în capitala Ungariei se poate explica în mod foarte simplu. În timpul petrecerii sale de mai înainte la Budapesta, prințul a jucat cărți în casina națională și a câștigat aproape o sută de mii de floreni. Fieșce că prințul a promis celor ce au perdut că le va da cât se poate mai curând revanșă. Această politică de revanșă l'a adus acum earăși în metropola Ungariei. Ca gentleman s'a pus îndată la joc de cărți pentru-ca să peardă suta de mii de floreni câștigată. S'a jucat fără întrerupere și când a trebuit să se cugete la plecare, a fost câștigat cam o jumătate de milion de floreni. Nenorocirea voiesce ca el să aibă totdeauna noroc în cărți, și acum nu-i rămâne alta, decât să întreprindă în curând earăși o excursiune de revanșă la Budapesta. Atunci i-se poate întempla să câștige un milion întreg și astfel poate că în sfârșit va trebui să se așeze în Budapesta pentru a aștepta acolo ca să-i succedă a perde câștigul. *Noblesse oblige*, ceea-ce însă câte odată e neplăcut.

O nenorocire pe Murăș. La 30 Octomvrie st. n. s'a confundat în Murăș trecătoarea, (brudul) dela Minthia. Pe aceea erau arândătorul Preissig și alți șapte oameni. Preissig singur s'a înecat, ceilalți au scăpat. Cadavrul lui încă nu s'a aflat.

Cine cumpără case eftine? Se pare, că în Seghedin e o plăcere foarte tristă, de a avé case. În zilele trecute s'a vëndut acolo pe calea licitațiunii o casă mare cu 5 fl. și: cincă floreni v. a. și alte case mici nu s'au mai putut vinde. Proprietarii caselor din Seghedin au intențiunea să prezenteze la guvern o rugare pentru crearea unui fond de ajutorare pe seama proprietarilor de case din Seghedin. Acest fond se va folosi poate în acel înțeles, ca proprietarilor de case să li se pună la dispoziție câte o sumă mai mare, cu care ar pute cinsti pe aceia, care au bunăvoința a le primi și casele în cinst.

Corul vocal român din Biserica-albă arangează cu concursul binevoitor al dlui Nicolau Popoviciu prof. de muzică, Duminecă în 3/15 Noemvrie în localitatea societății de cant germ. dela „Burg” o producțiune cu următorul program: 1. Keler: „Ouverture romantique” executat de capela militară a reg. c. r. Nr. 83 din loc. 2. I. Vorobchievici: „Doină doiniță” exec. de corul vocal. 3. a) Verđi: Ariă din opera „Balul mascat”; b) A. Mocsonyi: „Cântec de iubire” (cântat de dl Nicolau Popoviciu și acomp. de C. Siegl.) 4. C. G. Porumbescu: „Cântec sicilian” exec. de corul vocal. 5. a) Mezzetti: „Bălcescu murind”; b) Dima: „O nu-ți întoarce fața ta” (cântat de dl Nicolau Popoviciu și dl C. Siegl.) 6. C. G. Porumbescu: „Iarna” exec. de corul vocal. 7. a) Dima: „Seguidilla”; b) Cavadia: „Dor de răsburare” (cântate de dl Nicolau Popoviciu și dl C. Siegl.) 8. Sykora: „Potpourri de melodii românesce”. — Începutul la 8 oare seara. După producțiune joc. O parte din venitul curat este destinată pentru incendiari nefericiți din Oravița. Biletele de întrare: Locul prim de persoană 1 fl., Locul al 2-lea de persoană 70 cr., galeria 20 cr. — Biletele se află de vândare la D-nii: D. Bălănescu și Th. Hepke și seara la casa. Suprasolvirile se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale diaristică. Biserica-albă, în 7 Noemvrie st. n. 1885. Comitetul.

Contele Alexandru Teleky, fost colonel în anul 1848—49 zace de moarte în Cluj. Medicii nu mai au nici o speranță de însănătoșirea lui. Testamentul (?) încă și-l-a făcut.

Bicherituri. Sub acest titlu scrie „Kol. Közl.” din Cluj de ați următoarele: „Ați noapte ear' a mai spart cutare companiă be ați două ferestri în strada maghiară. De trei săptămâni aceasta tot așa merge. Toată strada e curioasă: că oare până când? Până când nu se va întrepune comitetul central al „Cultur-egylet”-ului — le răspundem noi!

Oficioasele se vaeră și urlă, își pun flor negru pe harfe și sânt aproape să se acopere cu vël negru. Ceva ne mai pomenit s'a întemplat! „Comitatul Borsod nu iubilează!” Anume comitatul Borsod a declarat în congregațiunea de alaltieri, că nu va gratula ministrului Tisza cu privilegiu iubileului seu de de cece ani. Motivarea e următoarea: Unui ministru, care în decurs de de cece ani e combătut, nu trebuie gratulat, deoarece-ce el și după de cece ani se mai află la cârmă. Vor fi având dreptate oamenii.

Liceul Laurian. „Monitorul oficial” al României publică decretul, regal prin care se numesce noul liceu din Botoșani: Liceul Laurian.

Zăpadă în România. A cădut zăpadă în mai multe localități din România.

Astfel a nins la Botoșani, la Burdujeni (Suceava), la Dorohoiu, la Darabani, Herța, Marmornița, Mihăileni, Rădăuți și Săveni, din județul Dorohoiu; la Drânceni (Fălciu), la Fălciu; la Ștefănesci și Hărlău (Botoșani); la Huși, Iași, Vâslui și Râmnicul-Sărat.

La Constanța și Mangalia îngheț și marea agitată.

Exportul de cereale al României. „Bomba” scrie următoarele: De vre-o trei săptămâni, în portul Brăila se simte o mare activitate, mulțime de vapoare se încarcă; se dice chiar că în curând vor mai sosi încă preste 60 de vapoare engleze, care vor exporta cereale; ceea-ce este de remarcant, este că nu numai în cursul verei, dar' nici chiar acum un an, nu s'a vëndut o așa mare activitate; prețurile deși nu sânt tocmai avantajoase, totuși însă sânt favorabile.

Emigrarea Ovreurilor din România. Dilele acestea 150 de familii israelite au sosit din Moldova în Brăila și s'au imbarcat pe un vapor englez mergând în insula Cipru.

Serviciul telegrafic al „TRIBUNEI”.

Budapesta, 12 Noemvrie n. Suspectați de a fi participat la omorul comis în 11 l. c. noaptea la 4 oare asupra funcționarului cadastral Gazdagh, sânt soția lui propriă precum și amozorul ei, fostul locotenent de honveđi Alois Tamás; au fost ascultați aseară și apoi deținuți în arest preventiv. După al treilea complice se cercetează.

Viena, 12 Noemvrie n. Desbătându-se în comisiunea bugetară a delegațiunii austriace bugetul bosniac, ministrul comun de finanțe Kállay a vorbit despre situațiunea țărilor ocupate și a accentuat, că starea lucrurilor din Balcani n'a exerceat nici o influență asupra aceluia, că siguranța publică se îmbunătățesce din ce în ce și că scirea despre sosirea împăratului la granițele bosniace a fost cu o nespusă bucurie întimpinată decâtă întreaga poporațiune. Vorbind despre rapoartele confesionale și economice, a repetat ceea-ce a fost spus în delegațiunea ungară.

Viena, 12 Noemvrie n. Astăzi se ține a patra ședință plenară a delegațiunii ungare. La ordinea zilei e desbaterea bugetului militar. Referentul a propus primirea aceluia. Desbaterea se continuă.

Niș, 12 Noemvrie n. Scirea, că regele Sârbiei să fi adus la cunoștința unor cabinetes apropiate trecere a graniței bulgare, nu e adevărată.

Sofia, 12 Noemvrie n. După-ce o depeșă oficială a guvernului sârbesc asigurase, că din partea trupelor sârbesci nu s'a violat granița, cabinetul bulgar a ordonat, ca cei vre-o trei sute de Sârbi, care se țin pe teritoriul bulgar, să fie tractați ca hoți.

Director: Ioan Slavici.

Redactor responsabil: Cornel Pop Păcurar.

Economic.

O revoluție în industria zahariană. — Industria fabricării zahărului pare a se afla în ajunul unei revoluții. Se anunță că nise fabricanți de zahăr din Europa au descoperit în Indiile britanice o mică floare zahariferă, de un aspect neînsemnat, pe care o produce în cantități foarte mari un pom (mahwa sau moola), care se găsește în mare abundență în partea meridională a Indusului și în regiunile septentrionale din vecinătatea munților Himalaya. Floarea are un gust dulce și ceea ce este mai important este că ea dă jumătate din greutatea ei zahăr curat.

Pomul, care ia dezvoltări destul de întinse, nu cere nici o îngrijire, nici o cultură, cu toate că el produce pe fiecare an în termen de mijloc 1000 de livre de flori, adică 250 chilograme zahăr curat. Materia zaharină, care este conținută într'un învăliș vegetal poate să servească și la fabricarea unei licoare spirtoase sau a unui oliu propriu pentru alimentare sau luminat.

De mult Indușii culeg aceste flori pentru a extrage din ele zahăr printr'un procedeu din cele mai primitive, dar' nici odată ei nu s'au gândit să exploateze pe scară întinsă. Recolta este cu toate acestea din cele mai lesnicioase, căci pomul se scutură de florile sale într'un mod spontan în timpul nopții; pământul se acopere cu asemenea flori, pe cari oamenii nu fac decât să le strângă cu coșuri.

Dacă ar trebui să ne încredințăm cu totul în informațiunile ce sosesc din India, este sigur că această floare nu va întârzi să facă o concurență desastroasă trestiei de zahăr. Produsul celor mai bune plantațiuni de trestie de zahăr din India occidentală nu dau mai mult de 300 livre zahăr pe arpent și este de trebuință, ca trestiele epuizate să fie înlocuite; produsul câmpurilor de sfeclă germane și franceze este chiar mai inferior.

Astfel, este posibil ca să se scoată fără nici o cheltueală aceeași cantitate de zahăr din florile a cinci mahwa, și fiindcă pe un arpent de pământ cresc dela 200—250 de pomi de

specia aceasta, rezultă că un arpent produce de 40—50 ori mai mult zahăr de mahwa decât zahărul provenind din trestie.

Presă engleză îndeamnă deja pe guvernul din Londra să iee măsurile necesare, pentru-ca speculatorii continentului să nu tragă cel mai mare profit dintr'un produs, care este esențialmente de origine indiană și britanică.

Tergul de râmători în Steinbruch. In 9 Noemvrie n s'a notat: unguresci bătrâni grei 42.1/2 cr. până 43.1/2 cr. unguresci grei, tineri 44.1/2 cr. până 45.1/2 cr., de mijloc 45.— cr. până 46.— cr., ușori 47.— cr. până 48.— cr., marfă țerănească, grea 43.— cr. până 44.— cr., de mijloc 44.— cr. până 45.— cr., ușoară 46.— cr. până 47.— cr., românesci de Bakony, grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr. transito ușori — cr. până — cr., transito sârbesci grei 45.— cr. până 46.— cr., transito de mijloc 46.1/2 cr până 47.— cr., transito ușori 49.— cr. până 49.1/2 cr., îngrășați cu ghindă — cr. până — cr. per 4/0 cuppenți la gară.

Cursul la bursa de mărfuri din Budapesta

dela 9 Noemvrie st. n. Grâu (din Banat): 72—73 Kilo fl. — până — 74—79 Kilo fl. — până —, (lângă Tisza) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 7.70 până 8.10, (de Pesta) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 7.60 până 8.—, (de Alba-Regală) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 7.70 până 8.10, (de Bacska) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. — până —, (din Ungaria de nord) 72—74 Kilo fl. — până —, 74—79 Kilo fl. 7.25 până 7.75.

Săcara (ungurească) 70—72 Kilo fl. 6.40 până 6.55 Orđ (nutreț): 60—62 Kilo fl. 5.60 până 5.85; (de berărie) 62—84 Kilo fl. 6.20 până 9.—

Ovșs (unguresc) 37—40 Kilo fl. 6.25 până 6.60 Cucuruz (de Banat): dela fl. 5.60 până 5.65; de alt soi fl. 5.60 până 5.65.

Rapița fl. 9.1/2 până 11.—; de Banat fl. 11.1/2 până 11.1/2.

Mălaiu (unguresc): fl. 5.50 până 5.70.

Timpul de furnisare.

Grâu (primăvară) 75 Kilo fl. 8.20 până 8.22 (per Septembrie—Octombrie) Kilo fl. 7.64 până 7.66.

Săcara (primăvară) 69.1/10 Kilo fl. 5.49 până 5.51.

Cucuruzul (Main—Iunie) fl. 5.47 până 5.48.

Rapița (August—Septembrie) fl. 10.89 până 10.90.

Spirit (brut) 100 L. fl. 26.— până 26.50.

LOTERIE.

Tragerea din 15 Noemvrie st. n. Sibiu: 3 45 88 57 87.

Cursul pieței din Sibiu.

din 12 Noemvrie st. n. 1885. Hartie-monetă română . . . Cump. 8.60 vënd. 8.70 Lire turcesci . . . " 11.20 " 11.25 Imperiali . . . " 10.10 " 10.15 Ruble rusesci . . . " 1.20 " 1.21

Bursa de Bucuresti.

Cota oficială dela 0 Noemvrie st. n. 1885. Renta amort. (5%) . . . Cump. 92.— vënd. 93.— " Rur. conv. (6%) . . . " 87.— " 87.— Act. de asig. Dacia-Rom. . . " 247.— " 252.— Banca națională a României . . . " 1100.— " 1130.— Impr. oraș. Bucuresti . . . " 30.— " 32.— Credit mob. rom. . . " — " — Act. de asig. Naționala . . . " 224.— " — Scrișuri fonciare urbane (5%) . . . " — " 89.1/4 Societ. const. . . " 174.1/2 " 230.— Schimb 4 luni . . . " — " 34.— Aur . . . " 13.— " 14.—

Bursa de Budapesta

din 11 Noemvrie st. n. 1885. Renta de aur ung. 6% . . . — " " " " 4% . . . 97.75 " " " " 5% . . . 90.45 Imprumutul căilor ferate ung. . . 148.25 Amortizarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune) . . . 96.75 Amortizarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune) . . . 124.50 Amortizarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune) . . . 108.75 Bonuri rurale ung. . . 103.75 " " " cu cl. de sortare . . . 103.75 " " " bănățene-timișene . . . 103.75 " " " cu cl. de sortare . . . 103.75 " " " transilvane . . . 102.25 " " " croato-slavone . . . 102.— Despăgubire pentru dijma ung. de vin . . . 97.75 Imprumut cu premiu ung. . . 118.50 Losuri pentru regularea Tisei și Segedin . . . 121.— Renta de hartie austriacă . . . 82.50 " " argint austriacă . . . 82.75 " " aur austriacă . . . 109.— Losurile austr. din 1860 . . . 140.— Acțiunile băncii austro-ungare . . . 860.— " " " de credit ung. . . 285.25 " " " austr. . . 281.80 Argintul . . . — Scrișuri fonciari a le institut. de cred. și ec. „Albina“ . . . 101.50 Galbeni împărătesci . . . 5.94 Napoleon-d'ori . . . 9.98 Mărci 100 imp. germane . . . 61.75 Londra 10 Livres sterlinge . . . 125.70

Bursa de Viena

din 11 Noemvrie st. n. 1885. Renta de aur ung. 6% . . . — " " " " 4% . . . 97.80 " " " " 5% . . . 90.60 Imprumutul căilor ferate ung. . . 148.25 Amortizarea datoriei căilor ferate de ost ung. (1-a emisiune) . . . 96.70 Amortizarea datoriei căilor ferate de ost ung. (2-a emisiune) . . . 124.75 Amortizarea datoriei căilor ferate de ost ung. (3-a emisiune) . . . 109.— Bonuri rurale ung. . . 104.— " " " cu cl. de sortare . . . 104.— " " " bănățene-timișene . . . 104.— " " " cu cl. de sortare . . . 104.— " " " transilvane . . . 102.50 " " " croato-slavone . . . 102.— Despăgubire pentru dijma ung. de vin . . . 97.70 Imprumut cu premiu ung. . . 118.40 Losuri pentru regularea Tisei și Segedin . . . 121.25 Renta de hartie austriacă . . . 82.45 " " argint austriacă . . . 82.85 Renta de aur austriacă . . . 109.15 Losuri austr. din 1860 . . . 140.— Acțiunile băncii austro-ungare . . . 866.— " " " de credit ung. . . 286.25 " " " austr. . . 281.90 Argintul . . . — Galbeni împărătesci . . . 5.95 Napoleon-d'ori . . . 9.98 Mărci 100 imp. germane . . . 62.80 Londra 10 Livres sterlinge . . . 125.65

Numai Pain-Expeller

cu ancoră al lui Richter [192] — 7 e veritabil și preparatul, cu care se obțin vindecările cunoscute suprinzătoare de podagră și reumatism. Acest medicament de casă vechiu probat, și se află în deposit pentru prețul de 40 și 70 cr. în cele mai multe farmacii. * Depositul principal: Farmacia „La leul de aur“ în Praga, Altstadt. *) Se află în Budapesta la farmacia Jos. de Török; în Sibiu la farmacia Carol Müller, băcăniile Jos. Wagner, F. A. Reissenberger; în Caransebeș la farmacia N. Vlad.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Noemvrie 1885.

Table with multiple columns for train routes: Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, Budapesta-Arad-Teuș, Teuș-Arad-Budapesta, Copșa mică-Sibiu, Sibiu-Copșa mică, Cucerdea-Oșorheiu, Oșorheiu-Cucerdea, Simeria (Piski)-Petroșeni, Petroșeni-Simeria (Piski), Arad-Tișoara, Tișoara-Arad, Simeria (Piski)-Uniedoara, Uniedoara-Simeria (Piski), Ghiriș-Turda, Turda-Ghiriș. Each route includes train numbers and departure times.